Persidangan Tahunan Ke-13 Persatuan Pendapatan Tetap, Pasaran Wang dan Derivatif India dan Persatuan Peniaga Kewangan Utama India Kuala Lumpur, 27 Januari 2012

Ucaptama oleh

Tan Sri Dato' Sri Dr. Zeti Akhtar Aziz
Gabenor, Bank Negara Malaysia

Lebih setengah dekad telah berlalu sejak krisis kewangan global mula tercetus, namun kesan krisis tersebut masih lagi dirasai di seluruh dunia. Landskap kewangan dan ekonomi global semasa terus dilanda tekanan dan ketidakpastian, berpunca daripada kelemahan struktur, langkah pembayaran balik hutang oleh sektor kewangan dan bukan kewangan swasta, serta kemerosotan kedudukan fiskal sektor awam di negara-negara maju. Meskipun berhadapan dengan pelbagai cabaran dalam jangka terdekat ini, transformasi asas ekonomi dan kewangan global yang bermula sejak sebelum krisis tidak terjejas. Satu ekonomi global baharu semakin menyerlah. Kebangkitan ekonomi-ekonomi sedang pesat membangun sedang menghasilkan penjajaran semula landskap global, dengan imbangan kekuatan ekonomi global beralih kepada ekonomi-ekonomi tersebut lalu membawa perubahan aliran ekonomi dan kewangan global jangka panjang. Dengan pertumbuhan pesat permintaan dalam negeri yang disokong oleh peluang pelaburan produktif yang meluas di dalam dan merentas ekonomi sedang pesat membangun, diunjurkan bahawa 60 peratus daripada jumlah keluaran dunia menjelang tahun 2030 akan dihasilkan oleh ekonomi tersebut, iaitu 20 peratus lebih tinggi daripada paras semasa.

Saya sangat berbesar hati kerana dapat mengalu-alukan kedatangan para hadirin ke Persidangan Tahunan Ke-13 ini yang dianjurkan oleh Persatuan Pendapatan Tetap, Pasaran Wang dan Derivatif India serta Persatuan Peniaga Kewangan Utama India. Kuala Lumpur amat berbangga kerana diberi penghormatan untuk menjadi tuan rumah persidangan kali ini. Tema persidangan ini, 'Wang, Bon dan Derivatif Asia dalam Ekonomi Global Baharu' merupakan topik yang amat relevan untuk dibincangkan dalam tempoh peralihan kepada dunia yang semakin multipolar sifatnya, dengan rantau Asia bersama-sama rantau sedang pesat membangun lain dijangka memainkan peranan lebih penting.

Potensi Asia dan Integrasi Serantau

Walaupun krisis kewangan global baru-baru ini telah membawa bersamanya pelbagai cabaran buat kita, namun krisis tersebut juga memaparkan daya ketahanan rantau Asia dalam mengharungi pelbagai kejutan besar yang tercetus dalam pasaran kewangan antarabangsa. Sistem kewangan Asia telah menunjukkan keupayaan untuk terus berfungsi dan memenuhi keperluan pelaburan utamanya. Tambahan pula trend ke arah integrasi kewangan serantau yang lebih erat akan membolehkan dan memudahkan penyaluran dana lebihan yang agak besar dengan lebih berkesan dan cekap kepada aktiviti ekonomi di rantau ini. Malah, sudah terdapat peningkatan aktiviti ekonomi dan kewangan dalam rantau ini. Integrasi ekonomi ini turut disokong oleh permintaan yang tinggi daripada golongan kelas pertengahan Asia yang semakin bertambah, yang dianggarkan akan mencecah 3.3 bilion orang menjelang tahun 2030. Perdagangan dalam rantau Asia kini mencakupi lebih 50 peratus daripada keseluruhan perdagangan di rantau ini, meningkat daripada 32 peratus pada tahun 1995. Sementara itu, aktiviti pelaburan dalam rantau ini juga semakin meningkat.

Dengan asas-asas ekonomi yang kukuh dan prospek pertumbuhan Asia yang positif, institusi kewangan antarabangsa dan serantau kini mengalih tumpuan ke rantau ini.

Kadar tabungan yang tinggi di rantau Asia dan keperluan pembangunan infrastruktur yang besar akan membolehkan rantau ini meraih manfaat yang besar daripada pengantaraan dana lebihan Asia yang lebih berkesan dan cekap. Malah, pelaburan portfolio merentas sempadan dalam rantau ini telah pun meningkat kepada 28 peratus daripada jumlah pemegangan aset pada tahun 2011, berbanding 21 peratus pada tahun 2001. Integrasi serantau yang erat akan menghasilkan manfaat yang lebih besar, bukan sahaja dalam mendorong peruntukan sumber yang lebih cekap di rantau ini bahkan berfungsi sebagai pemangkin pertumbuhan ekonomi serantau yang lebih pesat. Pada tahun-tahun yang akan datang, apabila pertumbuhan dalam ekonomi-ekonomi maju dijangka terus lembab ekoran krisis kewangan dan hutang, prestasi pertumbuhan Asia dijangka terus mampan, lantas mengukuhkan lagi kedudukannya sebagai komponen yang semakin penting dalam ekonomi global.

Pasaran kewangan Asia turut memaparkan kemudahan pembiayaan bagi penerbit-penerbit Asia, dan juga menyaksikan permintaan yang tinggi dan kos pendanaan yang kompetitif dalam tempoh ketika pasaran kewangan di negara-negara maju menghadapi keadaan pembiayaan yang lebih ketat. Dalam tempoh yang lebih mencabar ini, negara-negara Asia seperti Indonesia, Filipina, Thailand, Sri Lanka, Vietnam dan Malaysia, terus berjaya mengakses pasaran dan menerbitkan bon dengan tempoh matang sehingga 30 tahun. Di samping itu, dengan pasaran kewangan Asia menjadi semakin maju, kapasiti pasaran kewangan untuk membiayai urus niaga dalam kuantiti yang lebih besar pada kos yang lebih efektif juga telah meningkat. Pada tahun 2011, Malaysia buat julung kalinya menerbitkan Sukuk berdaulat global USD bertempoh matang 10 tahun, dengan jumlah saiz terbitan sebanyak USD2 bilion, di bawah prinsip Syariah yang inovatif iaitu Wakala. Terbitan ini mencatat kadar pulangan mutlak paling rendah yang pernah dicapai oleh negara Asia bagi terbitan USD baharu. Satu lagi terbitan yang menempa sejarah pasaran domestik ialah terbitan oleh PLUS Berhad, pengendali tol terbesar di Malaysia, dengan rekod saiz terbitan tertinggi sebanyak RM30.6 bilion bersamaan dengan USD9.7 bilion, dengan tempoh matang antara 5 hingga 27 tahun.

Kedalaman dan keluasan pasaran modal Asia telah berjaya menarik minat pelabur untuk memperluas aktiviti pelaburan mereka ke rantau ini. Malah bank-bank pusat, yang lazimnya merupakan pelabur konservatif, telah mula melabur sebahagian daripada rizab mereka dalam pasaran serantau. Sejak tahun 2003, Bank Negara Malaysia melabur secara berperingkat-peringkat dalam pasaran serantau, termasuk melabur dalam pasaran rupee di India. Bank Negara Malaysia sebagai salah satu Pelabur Institusi Asing, boleh melabur secara aktif dalam pasaran rupee di India.

Kemajuan Pasaran Kewangan Malaysia

Usaha yang berterusan telah dilaksanakan untuk mentransformasi sektor kewangan Malaysia dengan salah satu dimensi utamanya adalah untuk memperluas integrasi serantau. Sepanjang dekad ini, tumpuan pembangunan infrastruktur keinstitusian dan kewangan menjurus ke arah meningkatkan kapasiti sektor kewangan domestik serta membina persekitaran yang lebih berdaya saing. Hasilnya, Malaysia kini mempunyai asas-asas yang kukuh untuk menggerakkan sektor kewangannya ke tahap pembangunan yang lebih tinggi, yang akan menumpukan pada bidang-bidang yang mempertingkat daya saing dan kecekapan sektor kewangan serta peranan yang boleh dimainkannya untuk terus menyokong transformasi ekonomi negara dan memperkukuh kesalinghubungan di rantau ini.

Sejajar dengan transformasi Malaysia dan kewujudan landskap kewangan baharu, satu aspek utama pembangunan pasaran kewangan ialah mewujudkan pasaran yang dalam, cair dan cekap (deep, liquid and efficient), khususnya pasaran bon domestiknya. Pasaran bon Malaysia telah pun berkembang kepada RM867 bilion atau 105 peratus daripada KDNK pada tahun 2011 lalu, menjadikan pasaran

ini salah satu pasaran bon terbesar di Asia Tenggara. Pasaran ini telah diliberalisasi untuk membolehkan terbitan oleh syarikat asing dan juga terbitan dalam mata wang yang pelbagai. Pasaran modal Islam juga telah berkembang dengan adanya lebih banyak penerbit dan pelabur antarabangsa yang beroperasi dalam pasaran sukuk ringgit dan mata wang asing di Malaysia. Pasaran ini turut menyaksikan struktur inovatif baharu bagi terbitan sukuk, termasuk terbitan renminbi pertama di dunia daripada Khazanah Holdings. Pasaran wang dan pertukaran asing juga terus berkembang dari segi kedalaman dan kecairannya. Urus niaga dalam pasaran wang domestik dan pasaran pertukaran asing masing-masing kini mencecah jumlah sebanyak RM23.5 trilion dan RM9.21 trilion. Penyertaan dalam pasaran ini juga semakin meluas, dengan bertambahnya penerbit baharu, bank, institusi dan pelabur secara amnya, termasuk peningkatan dalam bilangan peserta serantau.

Seterusnya, langkah-langkah akan diperkenalkan untuk mendorong lagi penyertaan peserta serantau dalam pasaran domestik melalui liberalisasi peraturan pentadbiran pertukaran asing secara beransur-ansur dan pembangunan infrastruktur penyelesaian merentas sempadan untuk menggalakkan perdagangan dan penyelesaian mata wang asing yang lebih cekap dan kompetitif.

Pengaturan yang Menyokong Proses Integrasi Serantau

Sejak kebelakangan ini, negara-negara di rantau ini giat bekerjasama untuk mewujudkan pengaturan yang menyokong proses integrasi ekonomi dan kewangan. Rantau ASEAN khususnya, telah pun meraih manfaat daripada pelaksanaan Kawasan Perdagangan Bebas ASEAN yang diwujudkan untuk meningkatkan daya saing ASEAN sebagai pangkalan pengeluaran untuk pasaran dunia melalui pemansuhan sekatan perdagangan dalam ASEAN. Langkah ini kini diperkukuh oleh pelaksanaan Kawasan Pelaburan ASEAN, yang diwujudkan untuk menggalakkan aliran modal, pekerja mahir dan teknologi di rantau ini. Dalam bidang pasaran kewangan, Rangka Tindakan Forum Pasaran Modal ASEAN juga berusaha untuk mencapai kemajuan ketara dalam pembentukan pasaran serantau yang bersepadu. Visi ini merangkumi pergerakan modal yang bebas, kemudahan bagi penerbit dana untuk memperoleh modal di mana-mana jua dan membuka ruang kepada pelabur untuk mendapatkan akses kepada saluran pelaburan di mana-mana jua di rantau ini. Dalam pasaran sedemikian, pelabur boleh berurus niaga secara bebas dalam produk pasaran modal ASEAN di mana-mana pasaran ASEAN pada kos yang kompetitif daripada hanya satu akses, dengan kebolehan pengantara pasaran modal menyediakan perkhidmatan di seluruh rantau ASEAN. Hubungan merentas sempadan yang kukuh dalam pasaran modal ASEAN yang bersepadu membuka banyak peluang perniagaan kepada negara-negara untuk memanfaatkan pelbagai kelebihan berbanding di rantau ini.

Malaysia sebagai pusat akses, boleh menjadi salah satu laluan bagi negara, institusi dan pelabur bukan ASEAN untuk menyertai pasaran-pasaran ini. Malaysia mempunyai persekitaran yang kondusif, dilengkapi dengan pengawalseliaan yang mantap untuk menyokong aktiviti perniagaan, sambil memelihara kestabilan kewangan. Di samping itu, terdapat hubungan ekonomi dan kewangan dua hala yang telah diperkukuh, dan trend sebegini semakin nyata di seluruh Asia. Tambahan pula, terdapat kecenderungan yang lebih tinggi untuk meraih manfaat daripada potensi pertumbuhan Asia yang amat besar melalui penyertaan dalam badan-badan serantau. Dalam kelompok ASEAN, antara keutamaan ialah usaha untuk mengukuhkan kerjasama bagi meningkatkan lagi peranan sektor kewangan untuk menyokong matlamat mewujudkan Komuniti Ekonomi ASEAN menjelang tahun 2015.

Pengurangan Risiko Ketika Asia Meningkatkan Integrasi Serantau

Peristiwa yang berlaku semasa krisis hutang kerajaan di Eropah baru-baru ini memberikan banyak pengajaran buat kita. Meskipun penyertaan dalam pelbagai pasaran kewangan

membawa manfaat ekonomi dan kewangan yang amat besar, penyertaan ini bukannya tanpa risiko. Jika integrasi kewangan antara pasaran tidak dirancang dan diurus dengan baik, ini boleh mengakibatkan implikasi kewangan yang buruk. Lantaran itu, laluan ke arah integrasi serantau ini juga mengandungi cabaran yang perlu dihadapi. Dalam melaksanakan pengaturan institusi merentas rantau, setiap negara pastinya akan mengimbangkan keutamaan negara di samping berusaha mengukuhkan kedudukan mereka di pasaran global.

Oleh itu, Asia mengambil pendekatan yang berbeza untuk mencapai integrasi serantau. Usaha ini bertitik tolak dari aspek memperkukuh hubungan ekonomi dan perniagaan, dan langkah meningkatkan daya tahan dan kestabilan sektor kewangan. Untuk mencapai tujuan ini, penyediaan mekanisme pengawasan serantau terus diperkukuh melalui kemudahan sokongan kewangan dan rangka kerja penyelesaian krisis yang bersepadu. Pelbagai forum dalam kalangan pengawal selia dan bank pusat telah diwujudkan yang merangkumi sebahagian besar rantau Asia, untuk bersama-sama mengukuhkan pengurusan krisis. Forum-forum tersebut juga berperanan sebagai jaring keselamatan kewangan di rantau ini bagi memastikan institusi kewangan yang beroperasi di Asia dapat berhadapan kesan limpahan krisis kewangan global yang boleh menggugat kestabilan, dengan baik. Malaysia telah pun melaksanakan pengaturan sedemikian, menerusi perjanjian swap dan pengaturan cagaran merentas sempadan yang berperanan sebagai saluran alternatif bagi bank-bank yang beroperasi di Malaysia dan di rantau ini untuk mendapatkan mudah tunai agar dapat berfungsi dengan berkesan termasuk semasa tempoh yang mencabar. Pengaturan dua hala yang dimeterai membolehkan negara-negara berkenaan menerima mata wang dan sekuriti negara lain sebagai cagaran.

Memperkukuh hubungan ekonomi dan kewangan dengan India

Potensi kerjasama antara India dengan Malaysia amat besar. Pertalian sejarah dan budaya telah lama terjalin dan membentuk asas kukuh untuk merapatkan lagi hubungan kedua-dua buah negara pada masa hadapan. Pada masa ini, eksport Malaysia ke India hampir mencecah USD9 bilion pada tahun 2011, bersamaan dengan 4.1 peratus daripada jumlah eksport Malaysia, sementara pelaburan langsung terkumpul dari India kini hampir USD0.5 bilion. Sektor kewangan berpotensi untuk memainkan peranan penting sebagai pemangkin pertumbuhan bagi aktiviti perdagangan dan pelaburan antara India dengan Malaysia. Hubungan ini telah mula terjalin menerusi pemberian lesen bank perdagangan sepenuhnya kepada sebuah bank India untuk beroperasi di Malaysia pada tahun 2010. Selain itu, lesen turut diberikan kepada sebuah syarikat pengurus dana dari India.

Kebangkitan Kewangan Islam dalam Ekonomi Global Baharu

Satu lagi perkembangan di negara-negara sedang pesat membangun di Asia dan Timur Tengah ialah pertumbuhan kewangan Islam. Kemajuan penting yang dicapai dalam dekad ini ialah pengantarabangsaan kewangan Islam dan peranannya yang kian penting dalam menggerakkan dan menyalurkan dana kepada aktiviti pelaburan yang produktif merentas sempadan. Dengan kadar pertumbuhan dua angka yang berterusan, jumlah aset kewangan Islam kini dianggarkan melebihi USD1 trilion. Lebih 600 institusi kewangan Islam kini beroperasi di lebih 75 negara, lantas negara-negara dari Asia, Timur Tengah dan Afrika kini semakin giat menyertai pasaran kewangan merentas sempadan. Kewangan Islam telah mempengaruhi corak perdagangan dan aliran kewangan global yang baharu dalam aktiviti pembiayaan perdagangan dan pelaburan.

Kewangan Islam merupakan saluran penting bagi peruntukan dana merentas sempadan yang lebih cekap dan usaha pempelbagaian risiko. Kewangan Islam telah membantu mempererat hubungan kewangan dan ekonomi antara Asia dengan Timur Tengah. Pasaran sukuk khususnya, telah menjadi saluran penting bagi aktiviti pemerolehan dana dan pelaburan antarabangsa yang

menjana aliran merentas sempadan yang besar. Pasaran sukuk mencatat pertumbuhan ketara sejak beberapa tahun ini, dengan jumlah terkumpul meningkat daripada USD33 bilion pada tahun 2006 kepada USD180 bilion pada akhir tahun 2011. Kini, Malaysia sedang berkembang untuk menjadi pasaran bon dan sukuk pelbagai mata wang yang utama.

Inisiatif yang diambil untuk memperkukuh infrastruktur institusi dan antarabangsa kewangan Islam menjadi tunggak dalam kemajuan ini. Paling penting ialah penekanan yang diberikan kepada langkah membangunkan infrastruktur kewangan antarabangsa yang berkaitan dengan kestabilan kewangan. Pertubuhan Perakaunan dan Pengauditan bagi Institusi Kewangan Islam (Accounting and Auditing Organisation for Islamic Financial Institutions, AAOIFI) telah diwujudkan pada tahun 1990, dan pada tahun 2002, Lembaga Perkhidmatan Kewangan Islam (Islamic Financial Services Board, IFSB) pula ditubuhkan untuk menjadi badan penetapan piawaian kehematan antarabangsa bagi industri kewangan Islam dalam bidang pengurusan risiko, kecukupan modal, tadbir urus, pengendalian perniagaan dan proses pengawasan. Bermula dengan hanya sepuluh ahli semasa penubuhannya, IFSB kini dianggotai 189 ahli, dengan sebahagian besar daripadanya terdiri daripada pihak berkuasa pengawalseliaan.

Inisiatif yang lebih terkini ialah penubuhan Forum Kestabilan Kewangan Islam (Islamic Financial Stability Forum, IFSF) yang menjadi platform bagi interaksi yang lebih giat antara pihak berkuasa pengawalseliaan dalam sistem kewangan Islam dan untuk menggalakkan kerjasama merentas sempadan yang lebih berkesan.

Usaha kini ditumpukan pada pewujudan pengaturan untuk meningkatkan pengurusan mudah tunai dalam sistem kewangan Islam. Berikutan itu, Perbadanan Pengurusan Likuiditi Islam Antarabangsa (International Islamic Liquidity Management Corporation, IILM) ditubuhkan pada tahun 2010 melalui usaha sama 12 bank pusat dan dua organisasi multilateral untuk memudahkan penyelesaian pengurusan mudah tunai dengan berkesan menerusi terbitan instrumen kewangan berlandaskan Syariah jangka pendek secara berkala.

Sebagai penutup ucapan ini, saya ingin nyatakan bahawa dekad ini merupakan masa penentuan bagi Asia, berlatarkan pengembangan global yang pantas dan pengantarabangsaan yang lebih giat. Antara trend penting yang dilihat ialah langkah penting yang diambil oleh kebanyakan negara sedang pesat membangun di Asia untuk memperluas liberalisasi serta mengambil inisiatif untuk mengukuhkan hubungan merentas sempadan. Melangkah ke hadapan, usaha untuk menjalin kerjasama erat perlu diteruskan memandangkan bentuk ekonomi dan pasaran hari ini yang amat dinamik. Dekad baharu ini membawa bersamanya prospek bagi peluang baharu, dan keupayaan kita merebut peluang ini dan merealisasikan potensinya semakin ditentukan oleh keupayaan dan kapasiti kita untuk menjalin hubungan serantau dan global yang kukuh dan berpanjangan.

Persidangan Antarabangsa tentang "Integrasi Pasaran dan Inovasi Kewangan di Asia" Tokyo, Jepun, 10 Februari 2012

Ucaptama oleh

Tan Sri Dato' Sri Dr. Zeti Akhtar Aziz
Gabenor, Bank Negara Malaysia

Ekonomi dunia dan sistem kewangan antarabangsa sedang memasuki fasa globalisasi yang baharu. Krisis kewangan global yang berlaku baru-baru ini bukan sahaja tidak memperlahankan proses globalisasi, malahan kepesatan proses ini semakin bertambah hebat dan menyebabkan dunia menjadi lebih saling berhubung kait dan saling bergantung. Jika globalisasi sebelum ini dimanifestasikan dalam bentuk perdagangan dan pelaburan antara dunia sedang pesat membangun dengan dunia maju, ekonomi sedang pesat membangun kini semakin lebih terhubung antara satu sama lain di dalam dan merentas rantau. Trend ini dikukuhkan oleh perubahan yang serupa yang berlaku kepada trend aliran kewangan. Jika aliran kewangan sebelum ini sebahagian besarnya disalurkan antara dunia maju dengan dunia sedang pesat membangun, integrasi kewangan yang lebih tinggi antara ekonomi sedang pesat membangun dapat merancakkan peningkatan kesalinghubungan ini.

Walaupun tidak dapat hadir di Tokyo, namun saya berbesar hati kerana dapat berucap pada persidangan antarabangsa tentang Integrasi Kewangan Asia ini. Saya akan menyentuh tentang dorongan utama dalam mewujudkan integrasi kewangan di Asia walaupun ketiadaannya sebelum ini tidak menghalang integrasi ekonomi di rantau ini. Meskipun Asia boleh mempelajari pengalaman integrasi yang dilalui Eropah, saya akan membincangkan pendekatan yang berbeza yang sedang dilaksanakan di Asia. Pengantarabangsaan kewangan Islam yang semakin meningkat turut menyumbang kepada pertalian ekonomi dan kewangan yang kukuh antara ekonomi sedang pesat membangun, termasuklah di Asia dan di Timur Tengah. Akhir sekali, saya akan membincangkan reformasi dalam pengawalseliaan global semasa dan implikasi yang mungkin berlaku kepada integrasi kewangan serantau di Asia.

Aspirasi untuk mencapai integrasi ekonomi dan kewangan yang lebih meluas di Asia adalah untuk meningkatkan perkongsian kemakmuran yang saling memperkukuh bagi ekonomi di rantau ini. Integrasi kewangan serantau akan menghasilkan pengantaraan dana yang lebih cekap dan berkesan untuk membolehkan sekurang-kurangnya sebahagian daripada lebihan simpanan di rantau ini disalurkan kepada pelaburan yang produktif, dan pada kos yang lebih rendah dengan pempelbagaian risiko yang bertambah baik. Peningkatan akses kepada pembiayaan juga akan menyokong perdagangan di dalam rantau manakala rantau yang lebih bersepadu akan meningkatkan usaha kerjasama yang lebih erat dalam memelihara kestabilan kewangan. Tindakan bersama juga akan meningkatkan keupayaan untuk menangani dan bertindak balas dengan lebih baik terhadap risiko kepada rantau. Dan akhir sekali, sebagai kumpulan yang bersepadu, perspektif dan kedudukan kita akan menjadi lebih kukuh dalam struktur dan proses tadbir urus dalam sistem kewangan antarabangsa.

Pendekatan Integrasi Kewangan di Asia

Asia merangkumi kumpulan negara yang begitu pelbagai, yang mempunyai perbezaan dari segi struktur ekonomi, sumber asli, kadar orientasi pasaran, peringkat pembangunan, saiz dan tahap keterbukaan. Walau bagaimanapun, ekonomi Asia saling memperakui kelebihan berbanding yang ada di setiap negara masing-masing dan telah

memanfaatkan kesalinglengkapan yang wujud ini. Dengan mengambil kira sifat kepelbagaian yang terdapat di rantau ini, usaha untuk mencapai prasyarat yang diperlukan untuk integrasi yang serupa seperti yang terdapat di Eropah merupakan cita-cita yang amat tinggi dan mencabar.

Proses integrasi di Eropah telah dipercepat dengan penubuhan institusi supranasional yang mempunyai mandat untuk menggalakkan pendekatan dan rangka kerja yang serupa di semua negara ahli dalam kesatuan itu. Proses ini berbeza di Asia yang menggunakan pendekatan yang lebih fleksibel. Integrasi kewangan serantau di Asia dimanifestasikan terutama sekali dalam bentuk kehadiran dan penyertaan institusi kewangan serantau yang lebih tinggi di dalam sistem kewangan dalam negeri. Proses ini sedang dilaksanakan dengan liberalisasi sektor kewangan dan akaun modal secara berperingkat-peringkat dan berturutan. Secara khususnya, liberalisasi akaun modal mendorong peningkatan pelaburan dan aliran portfolio dalam rantau yang seterusnya menyumbang kepada peluasan pasaran kewangan.

Walau bagaimanapun, liberalisasi sektor kewangan dan akaun modal tidak mencukupi untuk mencapai integrasi kewangan serantau. Perkara yang paling penting ialah pembangunan pasaran kewangan serantau, infrastruktur kewangan yang meliputi sistem pembayaran dan penyelesaian serantau, pengharmonian piawaian dan amalan kewangan yang meliputi rejim pengawalan dan penyeliaan serta pembinaan keupayaan institusi pengantara kewangan dalam negeri. Bagi rantau ASEAN, persetujuan telah dicapai untuk membenarkan kadar integrasi yang berbeza bergantung pada tahap ketersediaan negara ahli masing-masing. Hal ini dikukuhkan oleh pengaturan pengawasan bagi penilaian risiko terhadap rantau dan rangka kerja serantau dalam pengurusan dan penyelesaian krisis, termasuk pengaturan untuk saling membantu. Perkara yang sama penting dalam proses ini ialah permuafakatan dan kerjasama antara pihak berkuasa pengawalseliaan untuk mengekalkan kestabilan kewangan serantau. Sebahagian besar daripada usaha ini tertumpu pada usaha untuk mewujudkan pengaturan keinstitusian yang kukuh dan berkesan bagi memelihara kestabilan kewangan serantau.

Dalam dekad yang menyusuli Krisis Kewangan Asia, kebanyakan negara di Asia telah mempercepat tahap pembangunan dan reformasi sektor kewangan mereka. Beberapa ekonomi di Asia telah mencapai kemajuan yang ketara dalam meningkatkan keteguhan dan kecekapan institusi kewangan serta membangunkan pasaran kewangan dalam negeri. Pada peringkat serantau, inisiatif utama meliputi pembangunan pasaran bon serantau menerusi penubuhan pelbagai Dana Bon Asia dan Inisiatif Pasaran Bon ASEAN+3, pengaturan serantau untuk pengurusan krisis yang meliputi sokongan mudah tunai, serta usaha permuafakatan yang dimajukan di bawah EMEAP untuk memudahkan pengurusan mudah tunai bagi institusi kewangan yang beroperasi di rantau ini menerusi Pengaturan Cagaran Merentas Sempadan. Walaupun kini pelaburan portfolio merentas sempadan dalam rantau di Asia secara relatifnya kecil, namun pelaburan portfolio ini telah meningkat kepada 28 peratus daripada jumlah pemegangan aset pada tahun 2011 berbanding dengan 21 peratus pada tahun 2001.

Satu lagi perkembangan penting yang telah menyumbang kepada integrasi kewangan serantau yang lebih meluas ialah peranan kewangan Islam yang semakin penting dalam sistem kewangan antarabangsa. Pada peringkat awal pembangunannya, orientasi kewangan Islam sebahagian besarnya tertumpu di dalam negeri. Pengantarabangsaan kewangan Islam semakin pesat pada dekad mutakhir ini, lantas menghasilkan pertumbuhan yang ketara dalam aliran dana merentas sempadan. Pembangunan pasaran kewangan Islam, khususnya pasaran sukuk, liberalisasi sektor kewangan yang progresif, serta pelaksanaan pengaturan dan institusi antarabangsa untuk memelihara kestabilan kewangan, secara kumulatif telah menyumbang kepada peningkatan dalam dimensi antarabangsa industri kewangan. Kini terdapat lebih

daripada 600 buah institusi kewangan Islam yang beroperasi di lebih daripada 75 buah negara.

Memandangkan urus niaga kewangan Islam memerlukan aset sebagai sandaran dalam urus niaganya, ia merupakan satu bentuk pengantaraan kewangan yang lebih kukuh untuk menyokong ekonomi benar. Dengan pengantarabangsaannya, kewangan Islam telah menjadi saluran yang semakin penting dalam pengagihan sumber kewangan merentas sempadan yang cekap serta untuk pempelbagaian risiko. Dimensi antarabangsa yang baharu dalam kewangan Islam ini telah memudahkan hubungan kewangan yang lebih kukuh antara Asia dengan Timur Tengah. Pasaran sukuk, khususnya, telah menjadi saluran penting bagi aktiviti menambah dana dan pelaburan, yang menjana aliran merentas sempadan yang ketara.

Walaupun usaha untuk mewujudkan prasyarat ini akan diteruskan, peranan sektor swasta juga penting dalam memacu agenda integrasi kewangan serantau di Asia, khususnya dalam membina keupayaan keinstitusian untuk menjadi pengantara dana yang berkesan di rantau ini. Walaupun penyertaan asing di seluruh rantau kita memudahkan proses ini, ia perlu dilengkapi dengan pengantara serantau dalam negeri yang kukuh yang mempunyai operasi yang lebih inklusif, dan seterusnya meningkatkan potensi untuk pertumbuhan yang seimbang di rantau kita.

Asia telah membuktikan daya tahannya terhadap banyak kejutan daripada pasaran kewangan antarabangsa dan ekonomi global semasa berlakunya krisis kewangan global baru-baru ini. Sebagai sebuah ekonomi yang sangat terbuka, kebanyakan ekonomi di Asia telah terjejas teruk akibat perkembangan ini. Permintaan dalam negeri yang lebih kukuh, perdagangan dan pelaburan di dalam rantau yang lebih meluas dan diperkukuh oleh sistem kewangan yang berdaya tahan, serta asas makroekonomi yang kukuh, telah menyokong prestasi ekonomi di rantau ini. Rantau ini telah memperoleh ganjaran yang besar daripada reformasi kewangan, pembinaan keinstitusian dan pembangunan infrastruktur kewangan yang telah dilaksanakan sepanjang dekad ini. Meskipun terdapat persekitaran yang begitu mencabar ekoran perdagangan yang lebih perlahan dan pasaran kewangan yang tidak menentu, pengantaraan kewangan di Asia terus berfungsi tanpa gangguan, dan pasaran kewangan, walaupun mengalami pergolakan, telah terus terkawal. Dengan asas yang kukuh inilah integrasi kewangan serantau di Asia terus berkembang. Sebaliknya, meskipun berdepan dengan perkembangan global ini, proses integrasi terus berlaku dan kerjasama serta permuafakatan kewangan serantau telah menjadi lebih padu, yang diperkukuh menerusi peningkatan penglibatan dan penyertaan sektor swasta pada peringkat serantau.

Reformasi pengawalseliaan global

Izinkan saya menyentuh pula tentang reformasi pengawalseliaan global dan implikasinya kepada Asia. Tindak balas pengawalseliaan global terhadap krisis kewangan kini memasuki fasa pelaksanaan. Perkara teras dalam reformasi ini adalah untuk membentuk rangka kerja pengawalseliaan global yang lebih kukuh bagi meningkatkan dengan ketara tahap daya tahan sistem perbankan. Walaupun sebahagian besar daripada usaha tersebut telah disiapkan, tugas yang rumit dalam melaksanakan piawaian modal dan mudah tunai global kini baru bermula. Sesungguhnya, usaha ini sedang dilaksanakan dalam persekitaran kewangan dan ekonomi global yang sukar. Walau bagaimanapun, beberapa negara telah mengumumkan garis masa mereka, dengan beberapa negara lain yang sedang bergerak dengan lebih pantas dan melangkaui piawaian Basel III.

Kedudukan Asia secara relatifnya lebih kukuh untuk beralih kepada piawaian baharu ini. Walau bagaimanapun, kita tetap berwaspada terhadap kesan pelaksanaannya kepada ekonomi dan kewangan global di negara lain di dunia. Sebagai ekonomi yang terbuka, kita tidak terlindung daripada kesan peralihan ini. Walaupun kajian Jawatankuasa Basel menunjukkan bahawa kesan daripada perlaksanaan piawaian yang ketat ini terhadap

pertumbuhan ekonomi adalah sederhana, keadaan kewangan global yang sangat dinamik menunjukkan bahawa pengawal selia harus terus lebih berhati-hati, dan mempunyai maklumat yang menyeluruh, dalam melaksanakan piawaian baharu ini. Perkara penting yang perlu dikenal pasti adalah supaya pelaksanaan piawaian tersebut tidak mengakibatkan kos kepada ekonomi benar melebihi manfaat yang diinginkan, iaitu daya tahan sistemik yang lebih kukuh.

Agenda reformasi juga tertumpu pada perubahan asas dan yang tidak kurang pentingnya, perubahan pada pengaturan keinstitusian dan struktur pasaran. Beberapa perubahan ini, seperti reformasi yang melibatkan pasaran derivatif OTC dan rangka kerja dasar untuk institusi kewangan yang penting dari segi sistemik, kini sedang dimajukan menerusi platform global, khususnya menerusi Lembaga Kestabilan Kewangan (Financial Stability Board, FSB). Reformasi lain, seperti perubahan struktur model perbankan yang sedang dipertimbangkan di UK serta pelaksanaan reformasi yang meluas di bawah Akta Dodd-Frank di Amerika Syarikat, walaupun tidak dilaksanakan di luar negara tersebut, akan tetap menggariskan hala tuju masa depan yang berkemungkinan memberikan kesan yang lebih meluas, memandangkan operasi merentas sempadan yang ketara bagi institusi yang terlibat, termasuklah di Asia.

Seperti kebanyakan negara lain, pilihan untuk penjelasan berpusat bagi derivatif OTC dalam negeri juga sedang diteliti. Reformasi ini kini sedang dilaksanakan dalam pasaran kewangan dunia yang lebih besar untuk memenuhi mandat G20 supaya urus niaga derivatif OTC berpiawaian dijelaskan secara berpusat menjelang akhir tahun 2012. Bagi pasaran derivatif OTC yang lebih kecil di Asia, kesan terhadap kecekapan dan kestabilan pasaran dalam negeri merupakan pertimbangan utama dalam mengatur langkah ke arah pengaturan penjelasan berpusat. Kebimbangan utama adalah terhadap potensi penjelasan berpusat bagi urus niaga luar pesisir dalam pasaran utama di dalam negeri, akan meningkatkan risiko kestabilan terhadap sistem kewangan dalam negeri. Pihak berkuasa pengawalseliaan dalam negeri juga mempunyai skop yang terhad untuk mengawasi rakan niaga pusat (ofshore central counterparties, CCP) luar pesisir tersebut dan untuk bertindak balas apabila menghadapi tekanan kewangan. Walau bagaimanapun, pengaturan untuk penjelasan berpusat dalam negeri mungkin memberikan kesan yang negatif terhadap kecekapan dan operasi pasaran, khususnya bagi urus niaga yang merentas sempadan. Di samping itu, pengaturan penjelasan yang tidak berpusat akan mengurangkan peluang *netting* dan kecekapan cagaran, dan seterusnya meningkatkan kos kepada para peserta. Keperluan untuk menangani kekurangan maklumat yang penting tentang peraturan yang akan mengawal selia CCP global, termasuklah kriteria untuk saling mengiktiraf CCP dan syarat keahlian, serta maklumat terperinci tentang pengaturan tersebut untuk mengurangkan pertumpuan risiko kepada CCP atau kepada ahlinya. Kini, kekurangan maklumat ini mengehadkan penilaian yang lebih lengkap terhadap pilihan penjelasan berpusat di dalam negeri dan serantau.

Sebahagian besar reformasi global akan menyumbang kepada usaha menggalakkan pendekatan yang lebih konsisten terhadap pengawalseliaan, yang merupakan prasyarat penting untuk integrasi kewangan di Asia. Di beberapa negara, reformasi global telah memainkan peranan dalam mempercepat lagi prioriti dalam negeri untuk mengukuhkan daya tahan kewangan mereka. Inisiatif yang sedang diambil pada peringkat global juga bertujuan untuk mengukuhkan pengaturan kestabilan kewangan serantau. Usaha ini meliputi penyediaan rangka kerja yang lebih kukuh bagi pengawalseliaan institusi kewangan yang penting dari segi sistemik pada peringkat serantau. Di Asia, perkembangan rangka kerja yang sedemikian jelas kelihatan dengan beroperasinya forum penyeliaan merentas sempadan untuk institusi kewangan yang mempunyai penyertaan serantau yang nyata. Reformasi ini telah terus menggalakkan penyelarasan dan perhubungan yang lebih rapat bagi perkembangan kestabilan kewangan antara negara di rantau ini. Perkara

ini telah dihasilkan daripada perspektif dan cabaran serupa yang dikongsi bersama antara negara di rantau ini tentang hala tuju dan impak reformasi ini, serta keperluan untuk mengetengahkan pandangan bersama daripada rantau ini. Kesan ini akan mengukuhkan asas integrasi kewangan serantau di Asia.

Walau bagaimanapun, anjakan dasar dan peningkatan preskripsi pengawalseliaan "satu penyelesaian untuk semua" yang mengikat, tidak menepati kehendak prinsip pengawalan teguh yang setimpal dengan risiko, yang juga merupakan prinsip yang sudah mantap bagi pengawalseliaan yang baik. Oleh itu, wujud risiko yang besar dalam mengikuti "trend" baharu ini tanpa membuat pertimbangan yang sewajarnya yang berkemungkinan menyebabkan kita sekali lagi tersalah panduan. Secara khususnya, usaha yang telah dilaksanakan dengan nyata di rantau ini sepanjang dekad yang lalu untuk memperkukuh kecekapan dan inovasi sektor kewangan, yang seterusnya akan menggalakkan integrasi kewangan, mungkin terjejas.

Di samping itu, hanya baru-baru ini perhatian global juga beralih kepada peningkatan intensiti dan keberkesanan penyeliaan sebagai komponen yang penting dalam usaha reformasi kewangan. Ini merupakan langkah yang dialu-alukan dan akan menjadi dimensi yang amat penting bagi pertimbangan terhadap reformasi yang akan diambil pada masa hadapan oleh pihak-pihak berkuasa negara. Di Asia, reformasi kewangan telah disertai oleh pendekatan penyeliaan dan pengaturan jaring keselamatan yang jauh lebih kukuh, yang berperanan untuk mengawasi inovasi yang tidak dikawal dan amalan pengambilan risiko yang keterlaluan, serta memberikan insentif yang kukuh untuk pengurusan risiko yang berhemat. Faktor-faktor inilah yang menjadikan sistem perbankan kita berdaya tahan dalam mengharungi krisis kewangan global dan terus kekal kukuh sejak itu, walaupun terdapat risiko yang berterusan dalam ekonomi global. Sambil kita memikirkan tentang pelbagai reformasi yang akan terus mengisi agenda global pada beberapa tahun yang akan datang, perkara yang harus kita pertimbangkan ialah usaha untuk terus mencari penyelesaian dalam negeri dan serantau yang akan menghasilkan sistem kewangan yang lebih berdaya tahan tanpa menjejaskan penyediaan perkhidmatan kewangan yang cekap, berterusan serta penting untuk ekonomi kita.

Izinkan saya untuk mengakhiri ucapan saya. Meskipun masih terdapat banyak cabaran, Asia kini berada pada ambang pertumbuhan dan pembangunan ekonomi secara kolektif yang nyata. Walau bagaimanapun, Asia harus mengambil iktibar penting daripada krisis kewangan global ini dan menyedari implikasi daripada kesalingbergantungan yang lebih tinggi. Selain itu, krisis hutang kerajaan di Eropah bukan hanya berkait dengan urusan fiskal, malah dengan pengurusan hutang yang mempunyai implikasi yang besar kepada pasaran kewangan. Walaupun isu fiskal mungkin kekal sebagai masalah kerajaan, pembiayaan serta akibatnya yang lebih meluas perlu ditangani. Memandangkan persekitaran yang positif di Asia, peluang ini perlu diambil untuk menyediakan pengaturan yang diperlukan bagi menghadapi cabaran dengan cara yang terbaik. Dunia kini semakin menghalakan pandangannya ke arah Asia. Dengan terdapatnya faktor-faktor yang diperlukan ini, ekonomi Asia akan mempunyai kedudukan yang lebih baik untuk berusaha secara bersama ke arah mencapai wawasan bersama bagi integrasi kewangan dan ekonomi yang bukan sahaja berpotensi untuk membuka peluang di rantau ini, malahan juga untuk meningkatkan prospek menyumbang kepada ekonomi global yang lebih seimbang dan mampan.

Perbincangan Suku Tahunan 2012 Panel Kewangan Dewan Perniagaan dan Industri EU-Malaysia (EUMCCI) "Kewangan Islam: Wadah Baharu untuk Pembiayaan Ekonomi" Sasana Kijang, Kuala Lumpur, 8 Mac 2012

Ucaptama oleh

Tan Sri Dato' Sri Dr. Zeti Akhtar Aziz
Gabenor, Bank Negara Malaysia

Dalam fasa globalisasi baharu ini, yang bercirikan sistem ekonomi dan kewangan yang semakin saling berhubung kait, kemunculan beberapa trend baharu dapat dilihat dalam aliran perdagangan dan pelaburan. Meskipun perkembangan perdagangan dan aliran pelaburan dunia semakin perlahan selepas krisis kewangan global, aktiviti perdagangan dan pelaburan merentas sempadan dalam kalangan ekonomi sedang pesat membangun telah meningkat dengan nyata. Malah rantau Asia memainkan peranan penting dalam perubahan yang sedang berlaku dalam corak perdagangan dan aktiviti pelaburan dunia ini. Di Asia, permintaan dalam negeri yang kukuh, disokong oleh sistem kewangan yang berdaya tahan dan pasaran kewangan yang teguh, telah memudahkan pengantaraan aliran modal antarabangsa.

Cabaran paling getir yang dihadapi oleh ekonomi global pada masa ini adalah untuk menjana pertumbuhan dan mewujudkan peluang pekerjaan. Amat penting bagi ekonomi yang terjejas akibat krisis untuk kembali mencatat dan terus mengekalkan pertumbuhan, sambil menangani ketidakseimbangan fiskal, paras hutang sektor awam dan swasta yang berlebihan serta sektor kewangan yang terjejas, yang penyelesaiannya berkemungkinan besar mengakibatkan pertumbuhan yang lebih perlahan. Sementara dasar dalam negeri yang menyokong adalah perlu untuk menggalakkan pertumbuhan, faktor yang sama pentingnya ialah potensi pertumbuhan yang boleh dijana daripada perdagangan dan pelaburan dengan negara lain di dunia.

Bagi negara di rantau ASEAN, hubungan dengan rantau EU telah berkembang dengan stabil, dan akan terus berkembang dan menjadi lebih kukuh. Wujud potensi yang besar bagi hubungan perdagangan dan pelaburan sebegini antara rantau EU dengan rantau ASEAN untuk menjadi lebih erat. Syarikat-syarikat global, termasuk syarikat multinasional (MNC) di EU dan ASEAN, telah menyumbang dalam memaksimumkan manfaat bersama daripada hubungan tersebut. Pada masa ini, terdapat lebih 1000 syarikat multinasional dari lebih 30 buah negara yang beroperasi di Malaysia. Kebanyakannya adalah dari rantau EU. Inisiatif yang dilaksanakan untuk terus mengurangkan halangan-halangan yang wujud antara rantau EU dengan ASEAN juga akan memperkukuh pengembangan hubungan strategik ini.

Saya amat berbesar hati kerana dapat hadir pada majlis Perbincangan Suku Tahunan Panel Kewangan ini yang dianjurkan oleh Dewan Perniagaan dan Industri EU-Malaysia, untuk berucap mengenai peranan yang boleh dimainkan oleh kewangan Islam bagi memudahkan lebih banyak perdagangan dan pelaburan antara rantau kita ini. Kewangan Islam, yang sebelum ini hanya tertumpu di dalam negeri, kini menyediakan lebih banyak penyelesaian kewangan untuk perdagangan dan pelaburan merentas sempadan. Liberalisasi secara berperingkat-peringkat telah membantu pengantarabangsaan kewangan Islam. Malahan, pengantarabangsaan ini telah semakin kukuh hasil daripada inovasi yang dinamik dalam kewangan Islam, lantas meluaskan rangkaian produk dan perkhidmatan

kewangan. Hasilnya, kewangan Islam telah menjadi saluran yang semakin penting bagi pengagihan dana merentas sempadan dan pempelbagaian risiko yang efisien.

Kewangan Islam: Penyelesaian Kewangan untuk Sektor Perniagaan Antarabangsa

Meskipun persekitaran telah menjadi semakin mencabar, kewangan Islam terus mengembangkan potensinya sebagai bentuk pengantaraan kewangan yang mampan dan stabil. Penekanannya terhadap kaitan rapat antara urus niaga kewangan dengan aktiviti ekonomi telah menempatkan kewangan Islam pada kedudukan yang kukuh untuk memainkan peranan dalam ekonomi benar. Penerapan perkongsian keuntungan dan risiko, ketelusan dan penzahiran, serta nilai-nilai etika kesaksamaan yang universal yang terkandung dalam sistem kewangan Islam telah menyediakan sekatan dan imbangan dalaman. Dengan mengambil kira kesemua ciri tersebut, kewangan Islam telah meningkatkan prospek bagi pertumbuhan ekonomi dan kestabilan kewangan yang mampan.

Daya tahan sistem kewangan Islam juga diperkukuh oleh piawaian kehematan antarabangsa dan amalan terbaik yang diperkenalkan. Ini termasuk piawaian yang dirumuskan oleh Lembaga Perkhidmatan Kewangan Islam (Islamic Financial Services Board, IFSB) sejak tahun 2002 dalam bidang kecukupan modal, pengurusan risiko, tadbir urus serta pengendalian perniagaan dan proses penyeliaan. Industri ini juga dipandu oleh standard perakaunan antarabangsa yang telah dibangunkan oleh Pertubuhan Perakaunan dan Pengauditan bagi Institusi Kewangan Islam (Accounting and Auditing Organisation for Islamic Financial Institutions, AAOIFI) sejak penubuhannya pada tahun 1990. Bagi mengukuhkan pengurusan mudah tunai dalam sistem kewangan Islam, Perbadanan Pengurusan Likuiditi Islam Antarabangsa (International Islamic Liquidity Management Corporation, IILM), yang ditubuhkan pada tahun 2010, sedang melaksanakan mekanisme yang akan memudahkan penyelesaian pengurusan mudah tunai yang berkesan melalui terbitan berkala instrumen kewangan jangka pendek berlandaskan Syariah.

Sambil sistem kewangan Islam melalui proses peralihan untuk menjadi lebih pelbagai dan menyeluruh, sistem ini juga menyediakan spektrum penyelesaian kewangan yang berupaya memenuhi keperluan ekonomi yang berbeza-beza. Produk pembiayaan yang ditawarkan dalam kewangan Islam juga termasuk pembiayaan bersindiket, pembiayaan ekuiti dan modal usaha niaga. Terdapat juga pelbagai instrumen pelaburan dan perbendaharaan, selain produk pengurusan dana dan kekayaan bagi pengurusan portfolio perniagaan. Dalam sektor takaful, terdapat juga rangkaian produk yang pelbagai, termasuk perlindungan takaful untuk harta tanah dan aset perniagaan, serta perlindungan untuk pekerja.

Peningkatan kepentingan dimensi antarabangsa kewangan Islam dalam dekad ini menyaksikan peranannya yang lebih besar dalam merapatkan jurang antara negara melalui penggemblengan dan penyaluran dana dalam aktiviti pelaburan yang produktif merentas sempadan. Meskipun persekitaran global semakin mencabar dan keadaan juga semakin tidak menentu, industri kewangan Islam terus mencatat pertumbuhan dua angka sebanyak 21 peratus, manakala jumlah aset berlandaskan Syariah pula melebihi paras USD1 trilion. Kini terdapat lebih 600 institusi kewangan Islam yang beroperasi di lebih 75 buah negara, baik di negara Islam mahupun bukan Islam. Kemunculan pusat-pusat kewangan baharu di Asia dan Timur Tengah serta kesalinghubungan yang lebih erat telah mengukuhkan asas hubungan perdagangan dan pelaburan di dalam dan antara rantau.

Sejak kebelakangan ini, kewangan Islam turut diperkenalkan di rantau EU. Dengan adanya sistem kewangan Islam di pusat kewangan utama, seperti London dan Luxembourg, peluang adalah tersedia bagi sektor perniagaan di EU untuk memperoleh dana melalui instrumen kewangan Islam seperti sukuk, selain mempelbagaikan portfolio pelaburan melalui produk pengurusan dana dan kekayaan Islam. Kewangan Islam juga mula bertapak di beberapa negara Eropah lain. Sehubungan

dengan perkembangan ini, Malaysia telah memeterai beberapa pengaturan kerjasama dalam bidang pembangunan tenaga mahir dan kepakaran, hubungan perniagaan, dan pembangunan infrastruktur. Setakat ini, Malaysia telah menandatangani Memorandum Persefahaman (MoU) dalam bidang kewangan Islam dengan UK, Perancis dan Luxembourg.

Pasaran kewangan Islam sedia ada yang kukuh, termasuk sukuk dan pasaran wang Islam, secara khususnya telah memainkan peranan penting untuk mengantara dana dalam sistem kewangan Islam. Pasaran ini merupakan platform yang semakin penting untuk aktiviti pemerolehan dana dan pelaburan antarabangsa lantas mendorong lebih banyak aliran dana merentas sempadan. Daripada jumlah terkumpul sebanyak USD33 bilion pada tahun 2006, nilai pasaran sukuk telah meningkat kepada USD180 bilion pada akhir tahun 2011.

Pasaran sukuk memberikan banyak tawaran nilai yang menarik kepada penerbit dan pelabur. Kelebihan utama struktur sukuk ialah struktur ini berdasarkan aset sandaran yang mempunyai aliran pendapatan. Oleh itu, sukuk tidak menggalakkan dedahan berlebihan kepada kemudahan pembiayaan yang melebihi nilai aset sandaran, memandangkan penerbit tidak boleh mendapat pembiayaan melebihi nilai aset. Selain itu, dengan adanya keperluan yang menghendaki pembiayaan disalurkan untuk tujuan produktif, dedahan risiko dalam sukuk adalah ke atas projek itu sendiri dan bukannya ke atas ketidakpastian atau aktiviti yang tidak mempunyai manfaat ekonomi. Elemen ini bukan sahaja menyumbang kepada kestabilan kewangan, bahkan menawarkan para pelabur dengan satu lagi kelas aset untuk pelaburan.

Permintaan terhadap sukuk pada masa ini melebihi penawaran berikutan paras tabungan lebihan yang tinggi di Asia dan rantau Teluk mendorong permintaan yang tinggi. Walaupun saiz pasaran mungkin kelihatan sederhana jika dibandingkan dengan standard dunia, pasaran sukuk telah mencatat pertumbuhan tahunan purata 40 peratus. Pertumbuhan pasaran bon Islam, khususnya dalam persekitaran semasa, juga mencerminkan keberkesanan kosnya. Malah, semakin banyak agensi pelbagai hala, agensi Kerajaan dan sektor korporat, termasuk syarikat multinasional, yang memanfaatkan pasaran sukuk untuk memperoleh dana. Di Malaysia, Shell MDS Sdn. Bhd. telah menerbitkan sukuk korporat dalam denominasi ringgit yang pertama di dunia pada tahun 1990, berjumlah RM125 juta. Terbitan program sukuk sebanyak RM3.5 bilion oleh TESCO Stores pada tahun 2007 merupakan terbitan sukuk buat julung kalinya oleh syarikat multinasional milik warga British, manakala Toyota Capital Services, sebuah syarikat multinasional Jepun, menerbitkan satu program sukuk berjumlah RM1 bilion pada tahun 2008. Trend terbitan sukuk pelbagai mata wang di Asia juga semakin meningkat. Terbitan terbaharu yang utama dalam pasaran Malaysia ialah sukuk renminbi yang pertama di dunia pada tahun 2011. Terbitan sukuk dalam pelbagai mata wang telah menarik minat para pelabur antarabangsa untuk menyertai pasaran ini.

Sebagai satu kelas aset, sukuk kini diterbitkan dalam pelbagai struktur, saiz dan tempoh kematangan. Contoh terbaru ialah terbitan program sukuk PLUS Berhad di Malaysia pada saiz terbesar pernah dicatatkan, sebanyak RM30.6 bilion atau bersamaan dengan USD9.7 bilion, dengan tempoh matang antara 5 hingga 27 tahun. Terbitan ini turut mencerahkan potensi untuk mempelbagaikan portfolio. Pasaran modal Islam juga telah menjadi saluran bagi sektor perniagaan untuk memperoleh pembiayaan ekuiti pada peringkat global. Syarikat berlandaskan Syariah yang tersenarai dalam indeks pasaran saham Islam global utama, seperti Indeks Pasaran Islam Dow Jones dan Indeks Islam Global FTSE, berpeluang menambah baik profil mereka dalam kalangan bakal pelabur, termasuk mereka yang cenderung terhadap pelaburan yang berteraskan tanggungjawab sosial. Di Malaysia, peluang penyenaraian yang sama boleh didapati melalui indeks Syariah Hijrah FTSE dan indeks Syariah EMAS Bursa Malaysia FTSE untuk pelaburan berlandaskan Syariah, yang direka bentuk untuk menyediakan tanda aras umum kepada pelabur yang ingin melabur dalam saham berlandaskan Syariah.

Di Malaysia, terdapat sistem dwikewangan yang terdiri daripada sistem kewangan konvensional dan Islam. Sektor perniagaan boleh memilih

tawaran kewangan yang terbaik bagi memenuhi keperluan mereka. Ketika Malaysia meliberalisasikan sistem kewangannya secara berperingkat-peringkat, liberalisasi sistem kewangan Islam dilaksanakan dengan lebih pantas. Liberalisasi ini didorong oleh keperluan untuk menjalin hubungan ekonomi dan kewangan antarabangsa yang lebih erat. Liberalisasi sektor konvensional adalah lebih beransur-ansur dan berturutan untuk memastikan sistem kewangan menggalakkan pertumbuhan yang seimbang dan pada masa yang sama kekal stabil dan mampan. Rangka kerja perundangan dan pengawalseliaan yang mantap bersama-sama dengan bekalan kepakaran dan tenaga mahir yang besar dan pelbagai dalam kewangan Islam, mewujudkan komponen yang kukuh dalam sistem ini untuk memenuhi keperluan perniagaan.

Terdapat juga kepastian Syariah dalam kewangan Islam dengan adanya rangka kerja tadbir urus Syariah yang mantap, yang terdiri daripada jawatankuasa Syariah pada peringkat industri, dan Majlis Penasihat Syariah pada peringkat pengawalseliaan. Rangka kerja dan proses di Malaysia yang memberikan sokongan kepada originasi sukuk dan penyenaraian sukuk juga memudahkan proses terbitan sukuk dalam denominasi ringgit atau dalam denominasi bukan ringgit di pasaran Malaysia. Usaha memperdalam pasaran sukuk menawarkan peluang yang besar bagi penyertaan dalam pasaran ini, dengan saiz sukuk berdaulat dan sukuk korporat Malaysia terkumpul meningkat tiga kali ganda daripada jumlah sebanyak RM120 bilion pada tahun 2005 kepada RM353 bilion pada akhir tahun 2011. Pasaran ini juga menarik minat penyertaan asing bagi aktiviti pembiayaan dan pelaburan mereka. Yang penting dalam pembangunan kewangan Islam di Malaysia ialah pengantarabangsaannya secara berperingkat-peringkat dan penawaran lebih banyak penyelesaian kewangan berlandaskan Syariah yang inovatif bagi memenuhi keperluan perniagaan antarabangsa yang semakin kompleks dan pelbagai.

Sebagai mengakhiri ucapan saya ini, saya ingin nyatakan bahawa dalam memenuhi keperluan ekonomi benar, kewangan Islam menawarkan penyelesaian yang menyeluruh dan berdaya saing bagi memenuhi keperluan pembiayaan dan pelaburan perniagaan. Melalui jangkauan dan dimensi antarabangsanya, serta keupayaannya untuk menyediakan penyelesaian kewangan yang menyeluruh, kewangan Islam kini berada pada kedudukan yang baik untuk menawarkan peluang baharu bagi menyokong kestabilan ekonomi dan kewangan secara keseluruhan. Sesi dialog hari ini akan memberi kefahaman dan penghayatan yang lebih mendalam mengenai kewangan Islam dan potensinya sebagai pengantara kewangan bagi perniagaan antarabangsa.